

DWUWYMIAROWE ZADANIE TEORII SPRĘŻYSTOŚCI. BADANIE WSPÓŁCZYNNIKÓW KONCENTRACJI NAPRĘŻEŃ.

1. Wprowadzenie

Zadanie dwuwymiarowe teorii sprężystości jest szczególnym przypadkiem zadania trójwymiarowego, kiedy to problem można rozwiązać analizując reprezentatywny płaski obszar sprężysty, na którego brzegu znane są warunki przemieszczeniowe lub obciążenia, a wewnątrz obszaru działają siły objętościowe. W szczególnych, prostych przypadkach znane są analityczne rozwiązania tego typu zadań. Typowymi zadaniami dwuwymiarowymi teorii sprężystości są przypadki:

- cienkich tarcz o dowolnym kształcie pracujących w stanie błonowym (płaski stan naprężenia **PSN** – ang. *Plane stress*)
- brył pryzmatycznych, w których można przyjąć brak swobody odkształceń w kierunku normalnym do płaszczyzny analizowanego przekroju (płaski stan odkształcenia **PSO** – ang. *Plane strain*)
- brył obrotowych obciążonych osiowoosymetrycznie (osiowa symetria **OS** – ang. *Axial symmetry*)

Z punktu widzenia MES wszystkie te zadania można rozwiązać dokonując dyskretyzacji płaskiego obszaru odpowiadającego reprezentatywnemu przekrojowi analizowanego obiektu. Należy przy tym pamiętać, że użyte elementy skończone muszą korzystać z odpowiednich postaci prawa Hooke'a właściwych dla każdego z wcześniej wymienionych typów (odpowiednie opcje elementu: *Plane stress, Plain strain, Axial symmetry*).

2. Rozwiązywane zagadnienie

Celem ćwiczenia jest analiza MES naprężeń i odkształceń powstałych w cienkiej tarczy duralowej obciążonej stałym rozkładem naprężeń rozciągających o wypadkowej P . Uzyskane numerycznie współczynniki koncentracji naprężeń w dnie karbów należy porównać z wartościami podanymi w literaturze.

Dane:

I - liczba liter w imieniu
N - liczba liter w nazwisku

$$P = (10000 + I \cdot 100) = \dots \text{ [N]}$$

$$a = (100 + N) = \dots \text{ [mm]}$$

$$r_1 = (100 + N) = \dots \text{ [mm]}$$

$$r_2 = (50 + I) = \dots \text{ [mm]}$$

$$M = 800 \text{ [mm]}$$

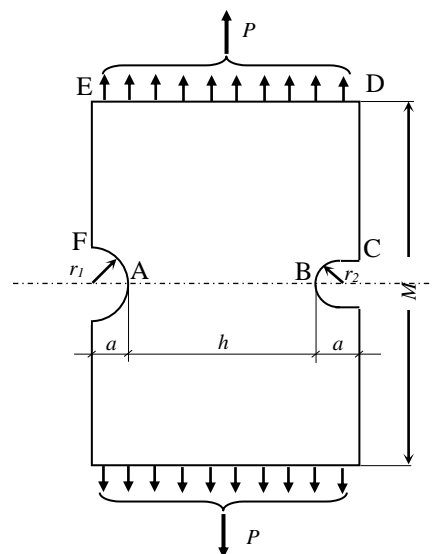
$$h = 300 \text{ [mm]}$$

$$\delta = 1 \text{ [mm]} \text{ (grubość tarczy)}$$

$$E = 7 \cdot 10^4 \text{ [MPa]}$$

$$\nu = 0.32$$

W zadaniu należy porównać wyniki uzyskane dla różnych gęstości siatek (wpływ dyskretyzacji) i różnych typów elementów skończonych (wpływ aproksymacji wewnątrz elementu – funkcji kształtu).

Rys.1. Model tarczy z karbami

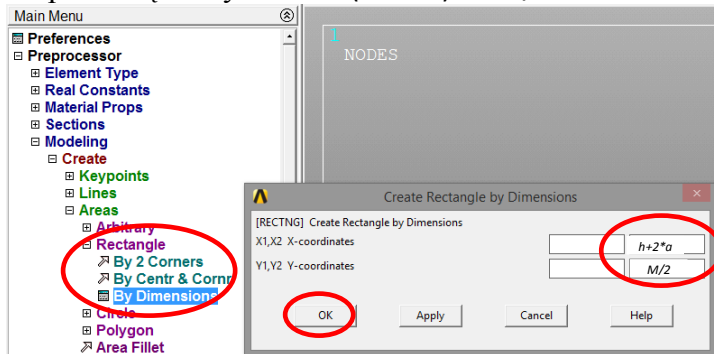
3. Typowy przebieg analizy numerycznej

Biorąc pod uwagę symetrię tarczy (kształtu i obciążenia) do obliczeń można przyjąć jedynie połowę analizowanego obiektu. Wygodnymi jednostkami są: mm , N , MPa .

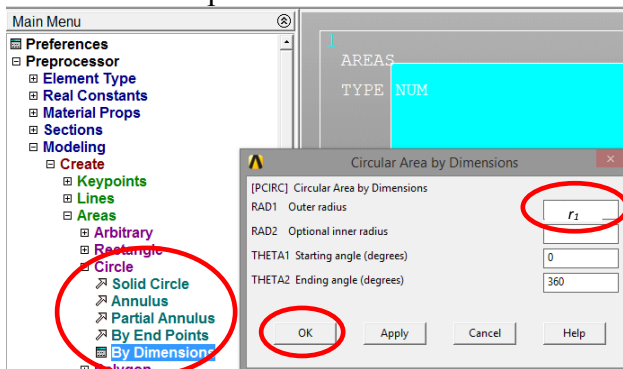
3.1. Preprocessor

Budowa modelu geometrycznego (solid model) zostanie przeprowadzona techniką *Up_bottom*, tzn. wykorzystane zostaną tzw. prymitywy:

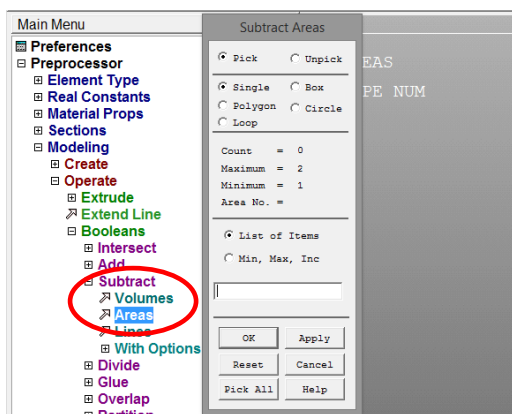
a) Utwórz prostokąt o wymiarach $(h+2*a)$ na $M/2$ mm:

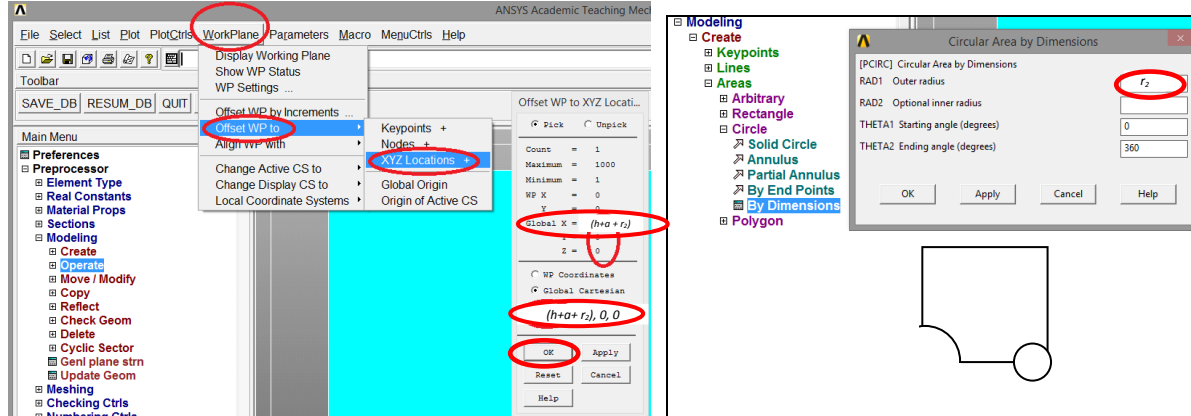
b) Utwórz duże koło o promieniu r_1 :

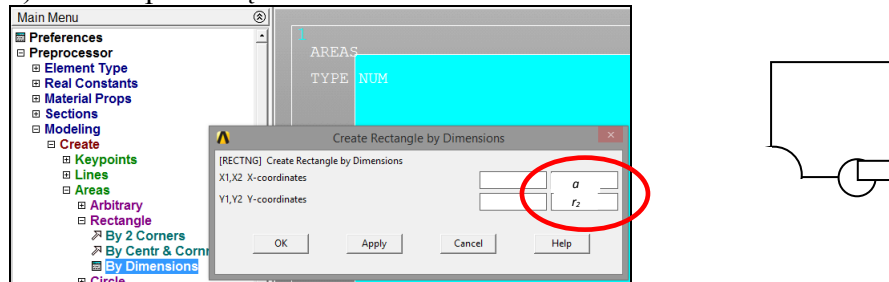
c) Odejmij koło od prostokąta:

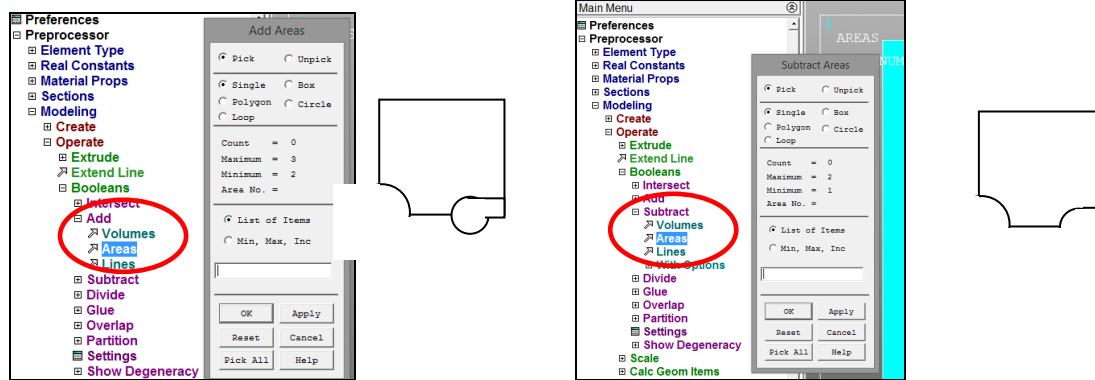
d) Przenieś WorkPlane w prawo o $(h+a+r_2)$ i utwórz koło o promieniu r_2 :

e) Utwórz prostokąt $a \times r_2$:

f) Dodaj do siebie koło i prostokąt, a następnie odejmij otrzymana figurę od wcześniej zbudowanego pola:

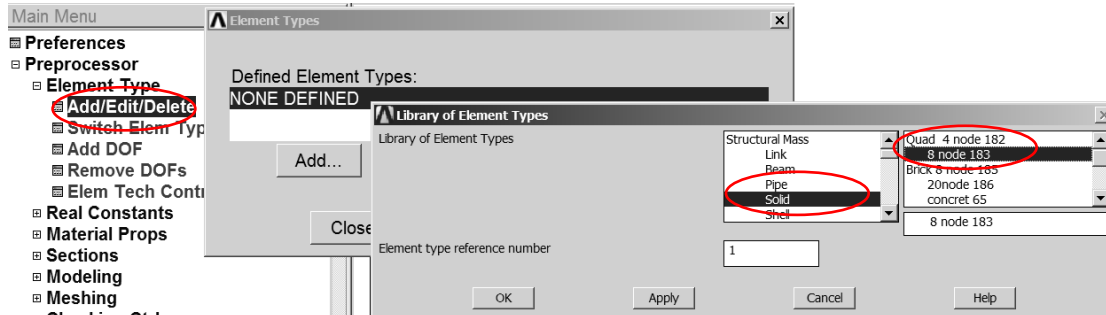

g) Narysuj linie obszaru:

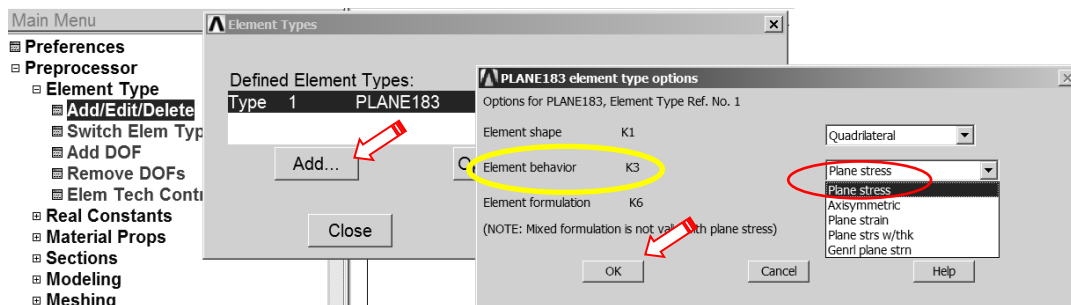
Wybór typu elementu skończonego

(element 8-węzłowy: np.: Solid183 lub element 4-węzłowy: Solid 182) i jego odpowiedniego wariantu (*Plane stress*)

UWAGA: dla elementu Solid 182 wybrać opcję całkowania „Enhanced strain”

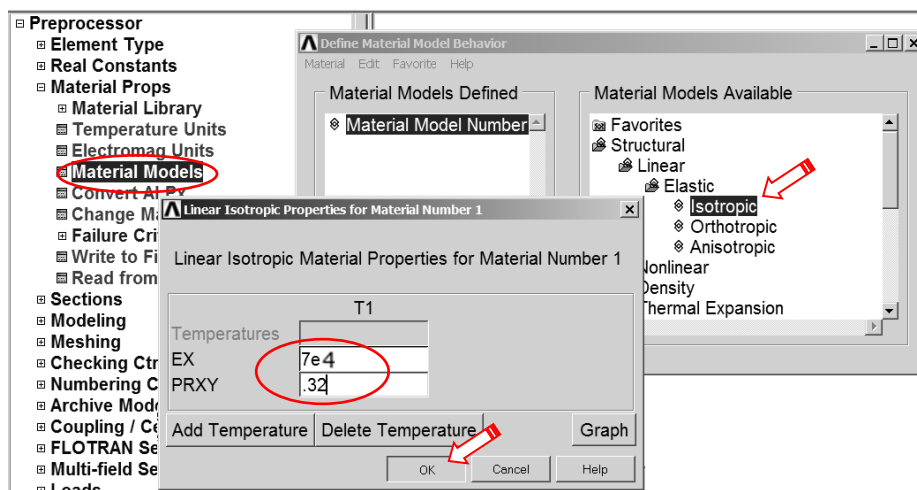

Wskazanie typu elementu z biblioteki

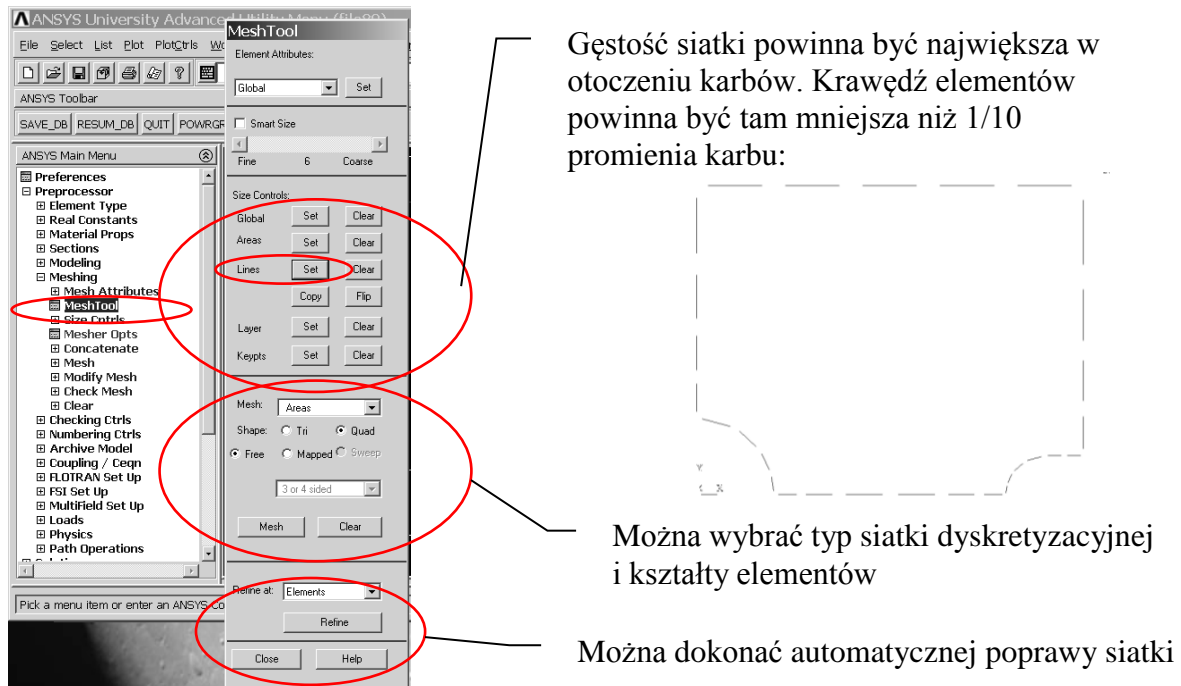
Ustalenie opcji elementu

Wprowadzenie danych materiałowych - modułu Younga (*EX*) i stałej Poissona (*PRXY*):

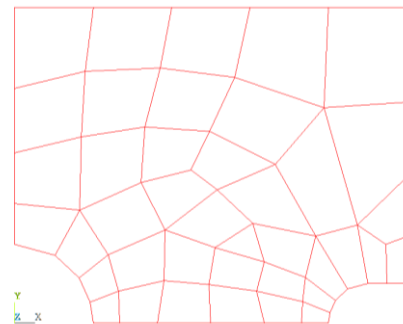
Określenie gęstości dyskretyzacji:

W przykładzie definiujemy gęstości podziału na kolejnych liniach zewnętrznych analizowanego obszaru.

Rys. 2. Ustalenie parametrów sterowania gęstością siatki elementów

Sterowanie kierunkiem zagęszczania podziału linii odbywa się za pomocą parametru **SPACE**:
Podział na elementy skończone (np. free meshing).

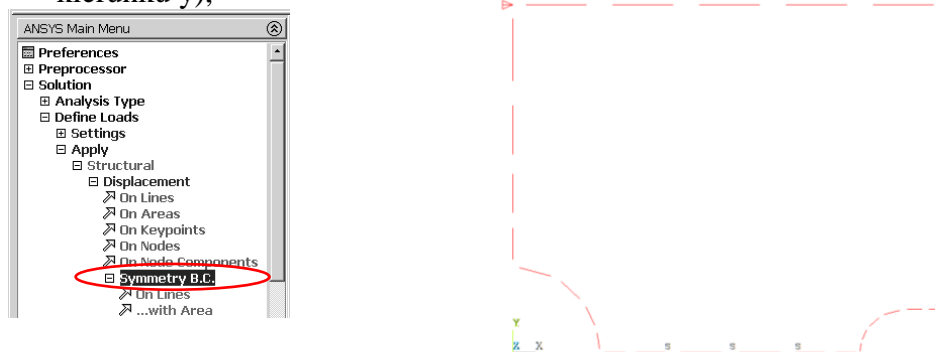

Rys. 4. Siatka elementów skończonych w obszarze tarczy

3.2. Solution – moduł rozwiązujący

Określenie warunków podparcia:

a) warunek symetrii na linii łączącej dna korbów (odebranie swobody przemieszczeń w kierunku y),

Rys. 5. Określenie warunków symetrii na liniach

- b) dodatkowo trzeba odebrać możliwość przemieszczenia w kierunku x dowolnie wybranego węzła (można wprowadzić ten warunek bezpośrednio w węzeł lub punkt geometrii).

Wprowadzenie obciążenia w postaci ciśnienia na linii ED:

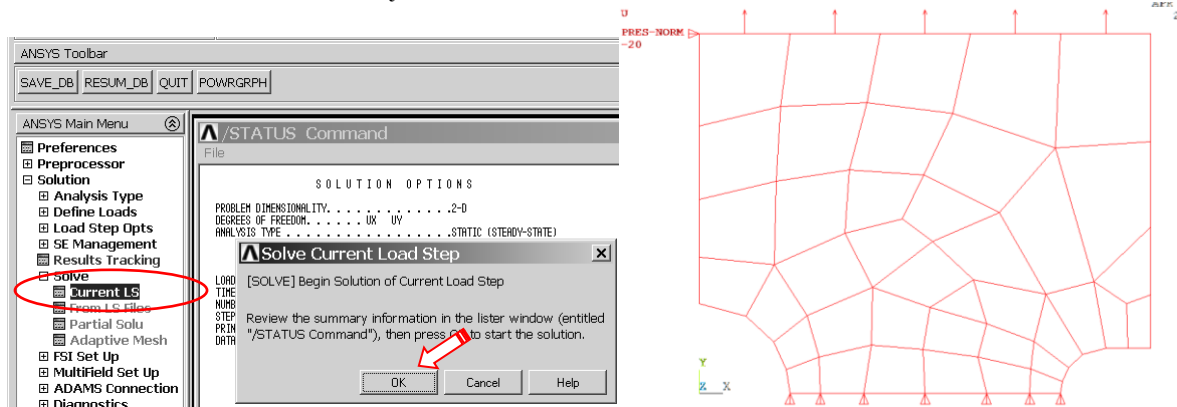
$$p = -P / (h + 2 \cdot a) / \delta \text{ [MPa]}$$

Rys. 6. Zadanie obciążenia ciągłego na linii

Uruchomienie obliczeń.

Przed uruchomieniem procesu obliczeniowego warto zapisać bazę danych. Można tego dokonać komendą SAVE w okienku ANSYS Toolbar (patrz punkt 3.2.1).

Uruchomić obliczenia komendą: *Solve > Current Ls.*

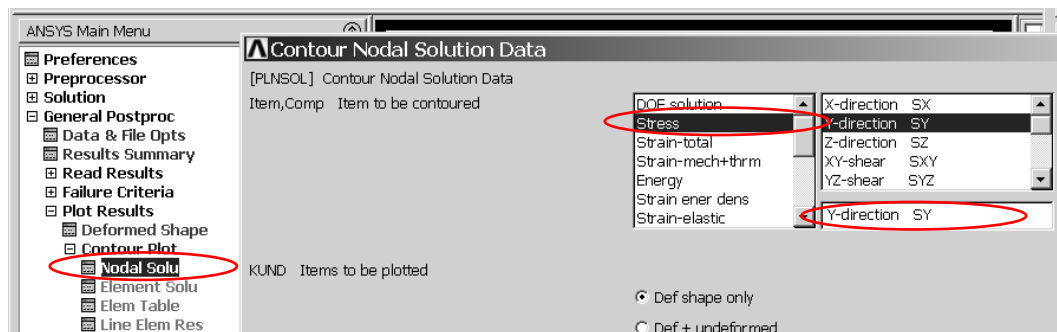

Rys. 7. Uruchomienie procesu rozwiązania

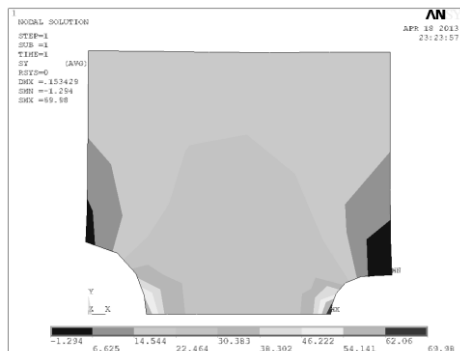
3.3. General postprocessor

Prezentacja wyników w postaci map warstwicznych.

- a) Pokaż mapę naprężeń rozciągających (SY - na kierunku Y):

Rys. 8. Uruchamianie polecenia rysowania mapy składowej SY stanu naprężenia

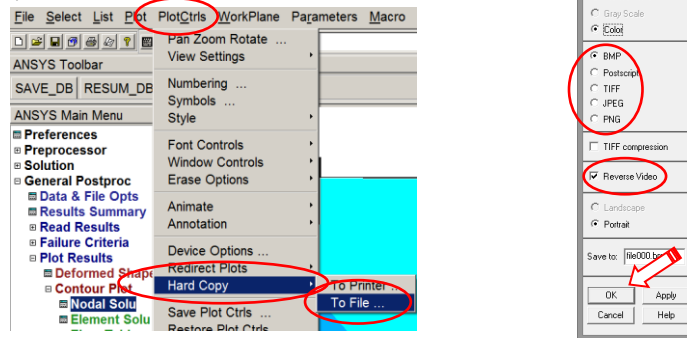

Rys. 9. Rozkład naprężeń zredukowanych w obszarze tarczy

b) Pokaż mapę naprężeń zredukowanych (von Mises SEQV).

Zapisywanie oglądanego obrazu do zbioru graficznego:

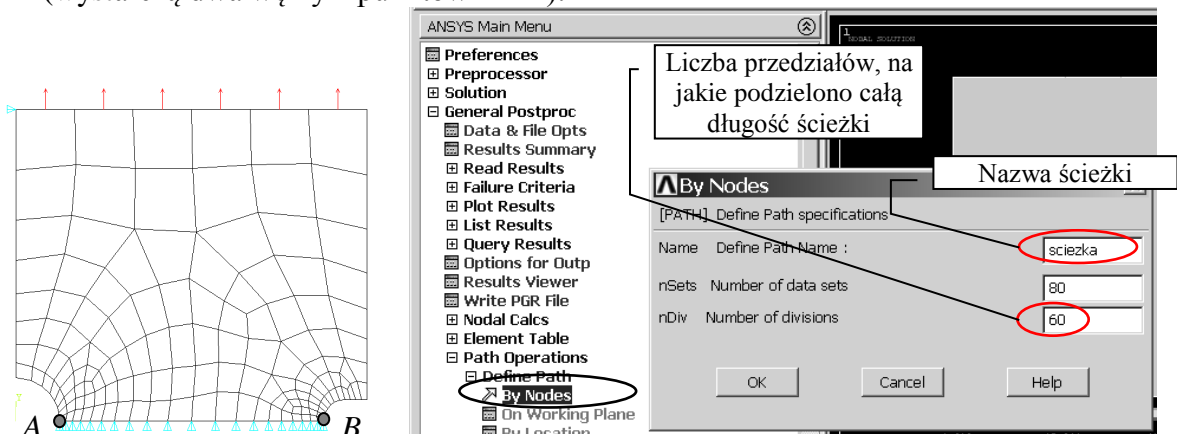
Każdy obraz wyświetlony w okienku graficznym można zapisać w wybranym pliku graficznym.

Rys. 10. Skierowanie obrazu do zbioru graficznego

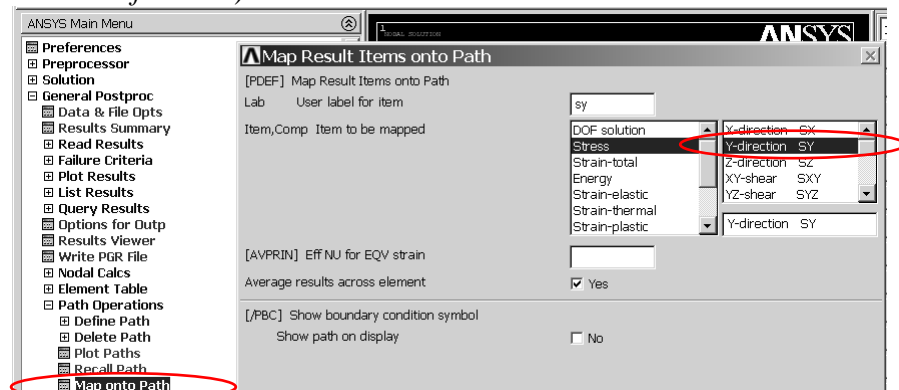
Sporządzanie wykresów naprężeń SY, SX i SEQV wzdłuż płaszczyzny symetrii tarczy:

a) Wskaż ścieżkę, wzdłuż której będzie mierzona zmienna niezależna wykresu (s) (wystarczą dwa węzły z punktów A i B):

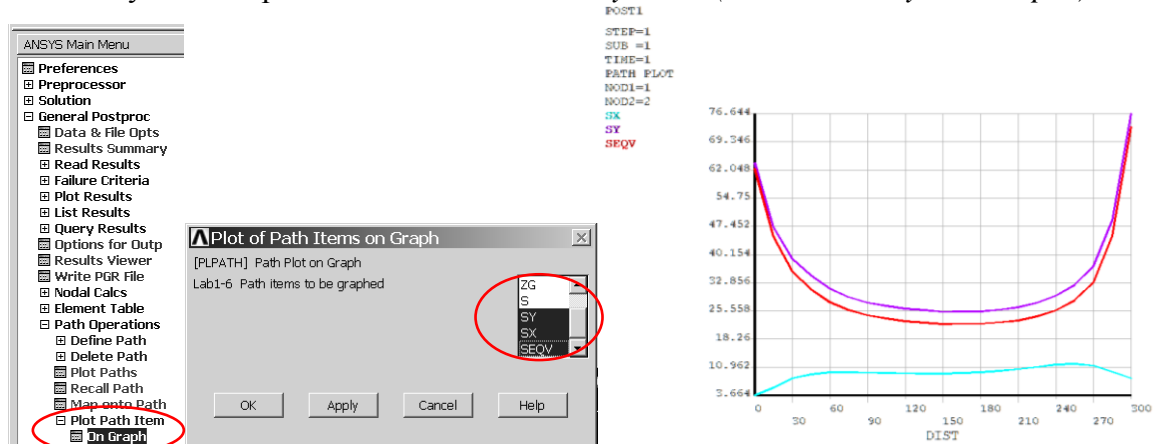
Rys. 11. Określenie ścieżki i jej parametrów

b) Zdefiniuj żądane funkcje (np.: $SY(s)$, $SX(s)$, $SEQV(s)$). Każdej z funkcji można nadać unikalną nazwę (*User label for item*):

Rys. 12. Wskazanie wielkości fizycznych do prezentacji wzdłuż ścieżki

c) Narysuj na wykresie wskazane funkcje. Skala osi na wykresie, grubości i kolory linii wykresów itp. Można zmieniać w *Utility Menu (PlotCtrls > Style > Graphs)*.

Rys. 13. Prezentacja wykresów wskazanych składowych stanu naprężenia wzdłuż ścieżki

4. Interpretacja wyników i zadania do wykonania:

Porównać wyniki uzyskane dla trzech różnych gęstości siatek typu free (wpływ dyskretyzacji - siatka z około 50, 150 i 500 elementami) i różnych typów elementów skończonych (wpływ aproksymacji - elementy paraboliczne (8-węzłowe) i elementy liniowe (4-węzłowe)).

Zestawić w tabeli, dla policzonych przypadków wartości:

Liczba węzłów, liczba elementów, ilość stopni swobody, UY_{max} , SY_{max}^A , SY_{max}^B , SX^A , SX^B , $SEQV_{max}$, α_{MES}^A , α_{MES}^B , α_T^A , α_T^B ,

przy czym:

SY_{max}^A , SY_{max}^B – naprężenia maksymalne na kierunek Y w dnach korbów A i B uzyskane numerycznie,
 SX^A , SX^B – naprężenia na kierunek X w dnach korbów A i B uzyskane numerycznie,
 $\alpha_{MES}^A = SY_{max}^A / \sigma_M$ – współczynnik koncentracji naprężeń karbu lewego uzyskany numerycznie (punkt A),
 $\alpha_{MES}^B = SY_{max}^B / \sigma_M$ – współczynnik koncentracji naprężeń karbu prawego uzyskany numerycznie (punkt B),
 $\sigma_M = P / (h \cdot \delta)$ – średnie naprężenia w płaszczyźnie symetrii tarczy,
 α_T^A , α_T^B – współczynniki koncentracji naprężenia z wykresu

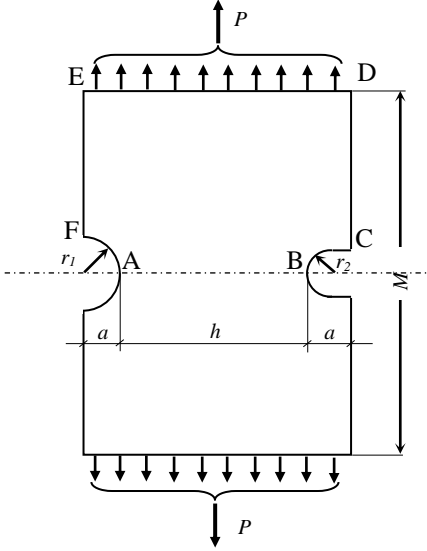
Przedyskutować uzyskane wyniki.

Imię i Nazwisko: .....

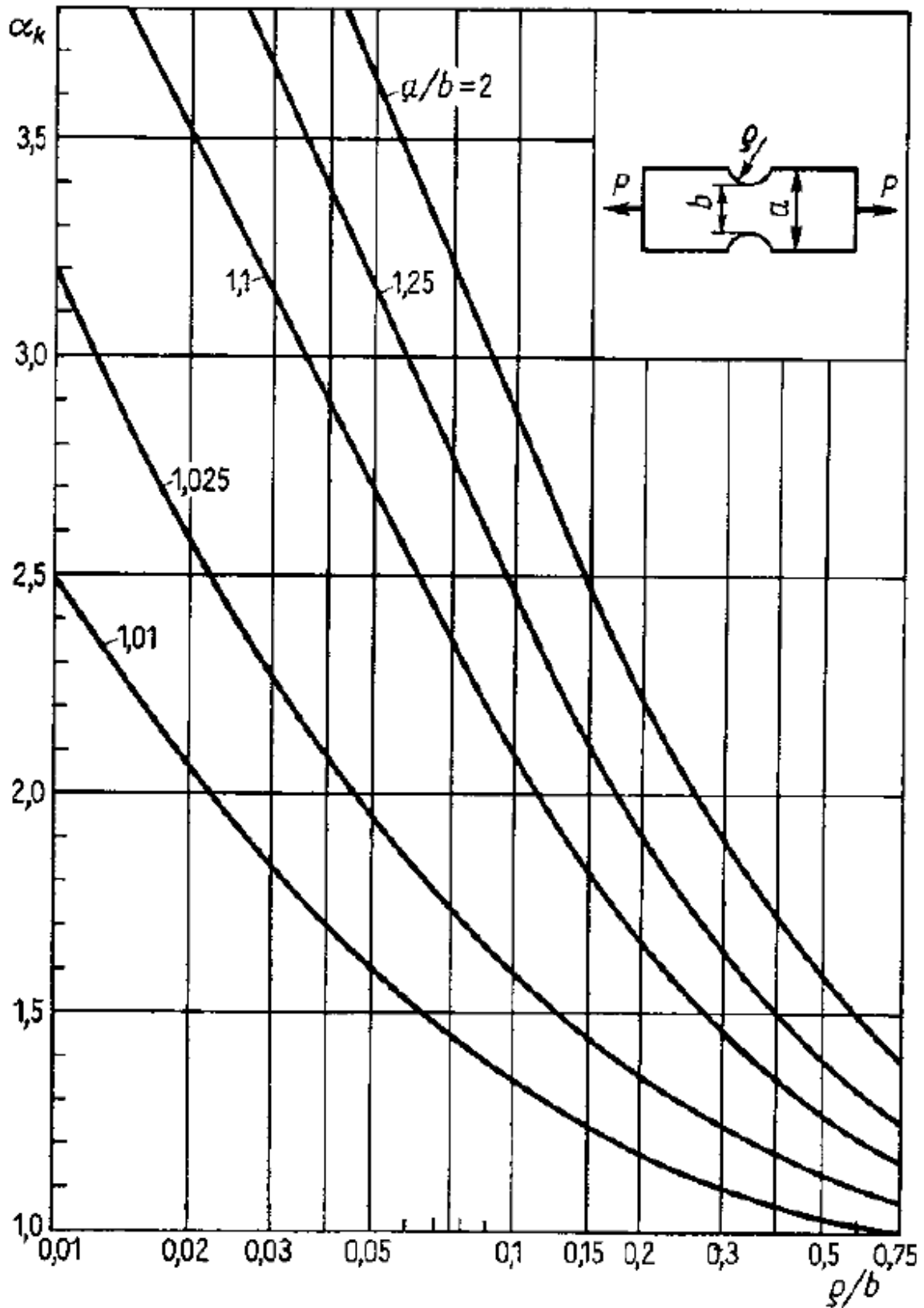
I = (liczba liter w imieniu)
N = (liczba liter w nazwisku)

$P = (10000 + I \cdot 100) = \dots\dots\dots [N]$
 $a = (100 + N) = \dots\dots\dots [mm]$
 $r_1 = (100 + N) = \dots\dots\dots [mm]$
 $r_2 = (50 + I) = \dots\dots\dots [mm]$
 $M = 800 [mm]$
 $h = 300 [mm]$
 $\delta = 1 [mm]$ (grubość tarczy)
 $E = 7 \cdot 10^4 [MPa]$
 $\nu = 0.32$

	Elementy 8 węzłowe (PLANE183)			Elementy 4 węzłowe (PLANE182)		
	Siatka 1	Siatka 2	Siatka 3	Siatka 1	Siatka 2	Siatka 3
L. węzłów						
L. elementów						
$U_{Y_{max}}$						
$S_{Y_{max}^A}$						
$S_{Y_{max}^B}$						
S_{X^A}						
S_{X^B}						
$SEQV_{max}$						
α_{MES^A}						
α_{MES^B}						
$\sigma_M = P/(h \delta) =$	Rysunki do raportu → (należy je zapisać podczas pracy z programem)			1) siatka elem. 2) $U_Y(x,y)$ 3) $S_Y(x,y)$ 4) $S_X(x,y)$ 5) $SEQV(x,y)$ 6) wykres: $S_Y(s)$, $S_X(s)$, $SEQV(s)$		Raport finalny: 1) Wprowadzenie 2) Założenia do budowy modelu 3) Opis modelu (<i>model solid, siatki, war. podparcia i obciążenia</i>) 4) Przykładowe wyniki 5) Wyniki zebrane w tabeli 6) Omówienie wyników 7) Wnioski
$\alpha_T^A =$						
$\alpha_T^B =$						

Wnioski:

Rys. 18.32. Współczynnik kształtu α_k przy rozciąganiu płaskiej próbki z dwustronnym karbem symetrycznym